

Silakka sanan alkuperästä

Sillä pienellä, mutta tärkeällä kalalla, jonka tavallisin nimi nykyisessä yleiskielessämme on *silakka*, on eräitä muitakin nimityksiä. Niistä tavallisin on *haili*, jolla murteissa on lukuisia variantteja: *haila*, *haala*, *haali*, *haul*, *haulakala*, *haalakala*. Eräissä lounaisrannikon murteissa esiintyy tai on esiintynyt nimitys *haarkala*, jonka alkuperän KUSTAA VILKUNA on selvittänyt.¹

Silakka sanan alkuperää on jo useasti pohdittu ja siitä on esitetty erilaisia käsityksiä. Sitä on arveltu omaperäiseksi, mutta myös vierasta alkuperää on pidetty mahdollisena. Lönnrot vertasi suuressa sanakirjassaan *silakkaa* venäjän *сельдь* [näin sanakirjassa, pro *сельдь*] 'silli' sanaan. Tätä rinnastusta ei äänteellisistä syistä voida pitää hyväksyttävänä. Wiklund piti sanaa kantaskandinaavisesta **silāḍā* (~* *silḍā*, **silḍā*) 'silli' sanasta lainattuna ja oletti, että *-kka* olisi *-tka* asuun palautuva deminutiivijohdin. Setälä varusti Bibliographisches verzeichnis -luettelossaan Wiklundin selityksen kysymysmerkillä. T. E. Karsten johti *silakka* sanan olettamastaan kantaskand. **silḍā-ka*-johdoksesta, jonka *k* olisi ollut merkitykseltään deminutiivinen.² Saman kantaskand. *k*-johtimen jälkiä Karsten näkee myös ven. *seledka*, liett. *silkė* ja muinaispreussin *sylecke* 'silli' sanoissa. Tähän voidaan huomauttaa, että venäjän sana on selvästi omapohjainen deminutiivijohdos *sel'd* (*сельдь*) sanasta. Epäilyksiä herättää myös se asianlaita, että oletetusta skand. *k*-johdoksesta ei ole mitään jälkiä itse skand. kielissä, kuten Karsten itsekin myöntää.

Tähänastisia lainaselityksiä on siis pidettävä epävarmoina. Sanan omaperäisyyden puolesta puhuvana seikkana on viime aikoina kai lähinnä pidetty murteellista *silakka* äänneasua, josta *silakka* muodon on päätelty kehittyneen eräissä murteissa painottomassa asemassa tapahtuneen *hk* > *kk* muutoksen välityksellä. On kuitenkin epävarmaa, voidaanko sanaa pitää omaperäisenä, varsinkin kun on lopullisesti selvittämättä sen suhde balttilaisissa kielissä tavattavaan 'sillin' nimitykseen, jonka asu nimenomaan muinaispreussissa hyvin suuresti muistuttaa *silakka* sanaa. Tähän samanlaisuuteen kiinnitti huomiota jo Mikkola, joka samalla huomautti, ettei hän pysty ratkaisemaan, kummalla taholla sana on lainasana.³ On ehkä aihetta yrittää vielä uudestaan tarkastella sanan alkuperää.

Otan ensinnä puheeksi *silakka* sanan merkityksen. Käytettävissä olevat tiedot viittaavat yhdenmukaisesti siihen, että sanan varsinainen ja ilmeisesti alkuperäinen

¹ Virittäjä 1939 s. 135—136.

² T. E. Karsten, Finnar och germaner (Folkmälsstudier X) s. 507. — Eri tutkijoiden myöhemmät laina-alkuperää koskevat kannanotot, jotka eivät sisällä varsinaisesti uutta, sivuutan tässä. Elvi Erämetsän julkaisusta Verzeichnis der etymologisch behandelten finn. Wörter II (STAT B 77,1) s. 125 saa niitä koskevat kirjallisuusviittaukset vuoteen 1950 asti.

³ J. J. Mikkola, Baltisches und Slavisches (Öfversikt af FVS förh. 45:4) s. 28.

merkitys on ollut 'suolattu haili'. Erityisesti huomattakoon, että nimenomaan tärkeimmillä silakankalastusalueillamme Varsinais-Suomen rannikolla asia on näin: tuore kala on *haili* (meressä ollessaan myös *haarkala*) ja vain suolattua sanotaan *silakaksi*. Samaan suuntaan näyttää viittaavan myös vanhin tiedossani oleva kirjallississa lähteissä esiintyvä maininta: Yxi [naula] silakoita ia muit solaisi caloia 5 äuri.⁴

Virossa on Wiedemannin mukaan *silk*, g. *silgu* ja *silakas*, g. *silaka* sanan merkitys 'Strömling (*Clupea Harengus var. Membras L.*), meist der gesalzene'. Merkille pantavaa on, että sanonta *silku panema* merkitsee 'einsalzen'. Hupelin sanakirjassa (1780) mainitaan yksinomaan suolatun kalan merkitys: *silg*, u 'ingesalzener Strömling, oder Fisch. d. [= der dörptsche Dialekt]; *silk*, o 'der eingesalzene Strömling. r. [= der revalsche Dialekt]. Sanakirjan saksalais-virolaisessa osassa esitetään saksan *Strömling* sanan vastineina 'räim. r. räime. d. ein gesalzener *silk*. r. *silg*. d.' Toisessa painoksessa (1818) on »*silk* od. *silg*, o. r. u. d. 'gesalzener Strömling'. pl. *silgud*. r.»

Setälän käsikirjoituksena olevan vatjan sanaston mukaan on vatjassa *silakka* 'suolattu silakka' ja *haili* 'tuore silakka'. Viimeksi mainitusta sanasta, jota sananalkuisen *h:n* takia on pidettävä suomalaisena lainana, tunnetaan myös vatjan omaa äännekantaa edustava asu *aili*.

Vain liivin *sil̄k*, pl. *sil̄k̄ō D*, *sil̄ki D* 'Strömling' (SjW myös *silka*, pl. *silkad*) sanasta ei käytettävissäni ole tietoja, jotka nimenomaan viittaisivat merkitykseen 'suolattu haili'. Voidaan kuitenkin tässä yhteydessä huomauttaa, että latvian *silke* sanalla on Mühlenbach-Endzelinin sanakirjan mukaan 'der Hering, der Strömling' merkitysten ohella myös merkitys 'ein gesalzener Fisch überhaupt, namentlich der Dorsch'.

Alkuperäinen 'suolatun hailin' merkitys on pidettävä mielessä, kun sanan alkuperää pohditaan. Ei nähdäkseeni voida ajatella, että eri itämerensuomalaisissa kielissä voisi olla yhteinen omaperäinen suolaamalla säilötyn kalan nimitys. Suola on kauan ollut itämerensuomalaisten kansojen asuma-alueilla niin kallista ja harvinaista tavaraa, ettei sitä muinaisina aikoina varmaankaan ole ollut käytettävissä suhteellisen runsaasti suolaa vaativaan hailin silakaksi säilömiseen.

Ensimmäiset tiedot sillin suolaamisesta lienevät tämän vuosituhannen alusta, mutta todella merkittäväksi tämä konservoimistapa tuli vasta sitten, kun suola lisääntyneiden kauppayhteyksien välityksellä oli tullut huokeammaksi ja helpommin saatavaksi. Kun hollantilaiset olivat kehittäneet uuden suolaamisen menetelmän, jonka keksijänä pidetään Willem Beukelszoon -nimistä kalastajaa (k. 1397), tuli suolatusta sillistä tärkeä kauppa-artikkeli. Kalaa tarvittiin paljon varsinkin paastonajan ruokana, kun katolisena aikana lihan syönti ei silloin ollut sallittua.

Kaloja, nimenomaan myös hailia, jouduttiin meillä ennen konservoimaan muulla tavoin kuin sillä runsasta suolan käyttöä vaativalla tavalla, jolla mm. nykyinen suola-silakka valmistetaan. Vanhoja säilömistapoja olivat savustamisen ohella mm. hapattaminen ja kuivaaminen. Kustaa Vilkuna on esittänyt vanhoja tietoja happamien

⁴ Kaarle-herttuan julistuksessa v. 1593; ks. Kustavi Grotenfelt, Suomenkielisiä historiallisia asiakirjoja Ruotsin vallan ajalta s. 26. — Tekstissä käytettyä naulan merkkiä ei kirjapainoteknisistä syistä ole voitu Virittäjään lataa.

hailien ja kuivattujen hailien käytöstä Varsinais-Suomessa⁵. Samat konservoimistavat ovat olleet käytössä Ruotsissakin, jossa happamalla haililla on nimenä *surströmming* ja kuivatulla haililla *krampsill*, *krampesill*, *kramsill*. Etelä-Ruotsin rannikolla tarkoittaa *sill* myös hailia, ja sama on asianlaita aikaisemmin ilmeisesti ollut muuallakin Ruotsissa. Nykyisin *krampesill* termi on jo kokonaan käytännöstä häviämässä. Svenska Akademiens Ordbok mainitsee sanasta s.v. *kramp* mm. seuraavan esimerkin: Ther som ondt är effter Salt, vptorckas . . . (*strömmingen*), och warder kallat Kramsill, een Spijs för Arbetzfolck tienligh. (1642). K. R. Melander on julkaissut suuren joukon tietoja, joista näkyy, että *krampesill* nimellä mainittu kuivattu kala on Suomessakin ollut yleisesti tunnettu.⁶

Kun siis silakka alkumerkityksensä takia ei näytä voivan olla vanha omaperäinen sana, on jäljellä tietenkin vain se mahdollisuus, että sana on lainattu. Mutta mistä? Todennäköiseltä tuntuisi, että sana olisi lainattu uuden konservoimistavan tunnetuksi tulon yhteydessä ja silloin tietysti lähinnä sieltä, mistä uusi menetelmäkin on opittu. Tämä uusi menetelmä näyttää ensinnä tulleen käytäntöön sillin suolauksessa ja sitten myöhemmin myös sillin laihemman sukulaisen hailin säilömisessä. Sillä suolaliuoksella, johon tämän menetelmän mukaan konservoitavat sillit pannaan, on ruotsissa nimenä *sillake*, yhdyssana, jonka osina ovat *sill* ja *lake* 'suolavesi, laukka'. Ruotsin *lake*, tansk. *lage* on Hellquistin etymologisen sanakirjan mukaan keskialasaksan *lake* id. sanan vastine tai siitä lainattu. Merkityksessä 'Salzwasser, bes. solches in dem Heringe lagern' on alasaksan sana lainautunut myös saksan kirjakieleen asussa *Lake* (tavallinen on yhdyssana *Heringslake*). Tämän sanan etymologinen vastine saksan yleiskielessä on *Lache* 'lammikko'. Ruotsin *lake* sanasta (suom. ruots. murteissa *laka*) on peräisin Etelä-Pohjanmaalla tavattava murrekana *laka* 'suolavesi'; viron *laga* 'Lake, Salzlake' on niin ikään ruotsista saatu.⁷

Silakka on nähdäkseni saatu juuri tästä *sillake* t. *sillaka* sanasta (tansk. *sildelage*). Sillin-suolausmenetelmän mukaan säilötystä hailista on voitu käyttää semmoisia nimityksiä kuin *sillake-strömming* tai *sillake-fisk*. Suomessa on ehkä aluksi käytetty sen tapaisia yhdyssanoja kuin *silakka-haili* tai *silakka-kala*. Myöhemmin on vain yhdyssanan alkuosa jäänyt samaa tarkoittamaan.

Tässä ajateltuun alkuperään viittaavat nähdäkseni eräät merkitykset, joita *silakka* sanalla 'suolatun hailin' merkityksen lisäksi on. Renvall mainitsee sanakirjassaan 'clupea harengus membras, halecula salsa' merkityksen ohella myös merkitykset

⁵ Kustaa Vilkkuna, Varsinaissuomalaisten kansanomaisesta taloudesta s. 166. Tietoja happaman ja kuivatun kalan käytöstä on myös Sireliuksella, Suomen kansanomaista kulttuuria I s. 308—310.

⁶ K. R. Melander, Sillin eli suurhailin kalastuksesta maassamme 1500-luvulta alkaen ynnä entisaikain kalataloudestamme (Historiallisia tutkimuksia, julkaissut Suomen Historiallinen Seura. XII). *Krampesilliä* koskevat tiedot ovat teoksen hakemiston avulla helposti löydettävissä. — Melander ei ole varmaankaan ollut selvillä siitä, että *krampesill* sanalla meillä on ilmeisesti tarkoitettu kuivattua hailia. Hän huomauttaa kyllä s. 3 aliv., että ennen *strömming* sanan käytäntöön tuloa ruotsin *sill* tarkoitti sekä silliä että hailia ja kilohailia, mutta häneltä lienee jäänyt huomioon ottamatta, että *sill* on joissakin yhteyksissä saattanut sen jälkeenkin säilyttää entisen 'haili' merkityksensä.

⁷ Ks. SKES s.v. *laka*.

'piscis quivis salsus, salsamentum piscarium'. *Salsamentum piscarium* tarkoittaa juuri 'kalanlaukkaa, kalansuolavettä'. Lönnrotin mukaan *silakka* merkitsee myös 'insaltad mat (fisk, kött, svamp)'; hän tuntee lisäksi yhdyssanat *lihansilakka* 'saltadt kött', *kalansilakka* 'saltad fisk', *säynnäsilakka*, *hailisilakka*, *sillisilakka*, *silakkasieni* = suola-sieni. Muistettakoon myös jo aikaisemmin mainittu virWied. *silku panema* 'einsalzen'.

Entä äänneasu? Voiko ruots. *sillake* tai *sillaka* muodosta⁸ tulla suom. *silakka*. En pitäisi sitä mahdottomana. Odotettavissa oleva geminaatta *ll* on kolmitavuudessa sanassa saattanut poikkeuksellisesti lyhentyä. Mielenkiintoinen on Schroderuksen sanakirjan kirjoitusasu *Sillaka* (aukeama 60; vastineina Arenga. Strömning. d. Hering/Strömning). Sanakirjassa ei ole muita tapauksia, joissa voisi arvella *ll*:ää käytetyn yksinäis-*l*:n merkinä. Olisiko joissakin murteissa vielä tuohon aikaan esiintynyt geminaatta *ll*? Siihen mahdollisesti saattaisi viitata myös Ljungo Tuomaanpojan kaupunginlain suomennoksessa esiintyvä *Sillakka* (s. 49). Maanlain suomennoksessa Ljungolla on *saxan silahka* 'silli' (s. 130). Sekin mahdollisuus on ehkä osittain otettava lukuun, että *sillake* yhdyssanan geminaatta olisi murteittain jo ruotsissa lyhentynyt. Samantapaisista muinaisnorjassa ja muinaisislannissa tapahtuneista yhdyssanan geminaatan lyhentymätapauksista (esim. *brilauþ* ~ *bryllauþ* 'bröllop', *malauss* ~ *mállauss* 'stumm') ks. Noreen, *Altisländische Grammatik*⁴ § 285, 3. *Silakka* sanan geminaatta *kk* ei tässä asemassa oudostuta, vaikka *laka* sanassa onkin vain *k*. **Silaka* olisi ollut ristiriidassa suomen fonologisen struktuurin kanssa. Mahdollinen oli vain *silakka* tai **silaya*.

Silakka asun *hk*:lle voitaisiin ajatella kahtakin selitystä. *Silakka* olisi saattanut syntyä *silakka* muodon perusteella sellaisella murrerajalla, jossa vastakkain olivat tyytit *karakka* ja *karahka*. Toinen mahdollisuus olisi, että *silakka* olisi saatuellisesta ruotsalaismurteesta, jossa *lake*, *laka* sanan vastineessa on tapahtunut *k*:n geminoituminen ja jossa geminaatta *-kk*:n sijasta on äännetty *hk*.⁹ Gananderin sanakirjassa s.v. *silakka* l. *silakka* on esimerkkilause, jossa esiintyy monikon nominatiivi *silahat*: *Silahat* l. *silakat* on suolaset 'strömlingarna äro saltta'. Äimän mukaan tällainen muoto tunnetaan Keski-Pohjanmaan murteesta: *silahat*, *silahija*, *silahista* jne.¹⁰ Äimä arvelee, että *silakka* olisi tämän monikkomuodon perusteella analogisesti muodostettu yksikön nominatiivi. Tämä oletus ei tunnu uskottavalta. Voitaisiin ajatella, että *silahat* olisi syntynyt teoreettisesti mahdollisen **silaya* muodon pohjalta samoin kuin Etelä-Pohjanmaan *saapphat* (< *säppahat*) perustuu **säppaya* paradigmaan.

Viron *silku*, g. *silgu* muodossa (jonka ohella Wiedemann tuntee myös *silakas*, g.

⁸ Ruotsin *sill* palautuu *sild* asuun. Jo ennen ruotsissa tapahtunutta *ld* > *ll* äännevuodosta olisi tässä yhdyssanassa varmaan tapahtunut *ldl* > *ll* kehitys, ja samoin voidaan olettaa käyneen myös niissä murteissa, joissa *ld* > *ll* muutosta ei varsinaisesti ole tapahtunut.

⁹ Ks. Hultman, *Efterlämnade skrifter* II (Skrifter utgivna av Sv. Litteratursällskapet i Finland 274) s. 253—254. Nykyisin tämä alue on ruotsalaismurteisamme verrattain suppea, mutta on mahdollista, että se aikaisemmin on ollut laajempi, koska ilmiötä voitaneen pitää historiallisesti yhteen kuuluvana eri tahoilla skand. kielissä tavattavan samanlaisen ilmiön kanssa. Tästä ks. esim. Posti, *Scandinavica et Fenno-ugrica. Studier tillägnade Björn Colinder*, s. 203—205.

¹⁰ Ks. Äimä *SUSA* 30: 30a s. 68.

silaka äänneasun) näyttää tapahtuneen toisen tavun vokaalin kato. Vartalon loppuvokaali on toinen kuin suomessa ja vatjassa (sekä juuri mainitussa viron rinnakkaismuodossa). Toisen tavun vokaalin kato on poikkeuksellinen, lähdettiinpä sitten *ll*:llisestä tai *l*:llisestä muodosta. Vokaalin puuttuminen ei kumminkaan voi estää pitämästä sanaa suomen *silakka* sanan äännevastineena. Vokaalin katoa ei myöskään voida pitää yllä esitettyä lainaoletusta vastustavana äänneseikkana. Sama koskee myös liivin *sīlk*, pl. *sīlkāD*, *sīlkiD* 'Strömling' sanaa. Liivin sana selittyisi äänneasunsa puolesta paremmin sellaisesta alkumuodosta, jossa olisi ollut geminaatta *ll*, mutta sana on kenties voitu saada jonkin muun kielen välityksellä, ja silloin tällä kriteerillä ei ole todistusvoimaa.

Skandinaaviselta taholta saatuina ja *sillake* sanaan perustuvina pidän myös balttilaisten kielten vastaavia sanoja: latv. *silke* 'der Hering, ein gesalzener Fisch überhaupt, namentlich der Dorsch; der Strömling', liett. *silke* 'Hering, Clupea harengus', muin.-preuss. *sylecke* 'Hering'. Useat tutkijat ovat jo pitäneet näitä sanoja skandinaavisina lainoina ja yhdistäneet ne muin.-isl. *sild*, ruots. *sill*, murt. *sild*, norj., tansk. *sild* 'silli' sanaan.¹¹ Balttilaisen sanan äänneasun, huomattakoon erityisesti muinaispreussin muoto, selittyy kuitenkin paljon paremmin, jos alkulähteeksi oletetaan yhdysana *sillake*.

Kuten jo edellä oletettiin, *sillake* sana on saattanut aluksi esiintyä jonkin yhdysosan (esim. *sillake-strömming*, *sillake-fisk*) alkuosana ja sitten jäädä yksinään koko käsitettä tarkoittamaan. Samantapainen merkityksen kehitys on tapahtunut esim. saksan sanassa *Sülze*, joka nykyisin tarkoittaa mm. painesyltettä. Alkumerkitys on 'suolavesi', vrt. esim. muinaissaksin *sultia* 'Salzwasser', muinaisyläsaksan *sulza* 'Salzwasser, Salzwurst'. Sana on ablaut-suhteessa *Salz* sanaan. Keskialasaksan *sulte* muodosta on lainattu ruotsin *sylta*, josta taas suomen *syltty* on peräisin. Tässäkin tapauksessa siis konservointinesteen nimitys on elliptisesti siirtynyt sen avulla konservoidun syötävän nimeksi. Mainittakoon lopuksi, että latinan *halec*, *hallec*, *allec* jne., joka keskiajan latinassa tunnetaan sillin ja silakan nimityksenä, näyttää olevan sama sana kuin klassillisen latinan *allec*, *hallec*, *allex*, *hallex*, jonka merkitys on 'Fischlake, bei Pökelfischen der Bodensatz nach Ausfluss des *garum*'.¹²

Tarkastelun tulokseksi on siis tullut, että *silakka* sanan alkulähde todennäköisesti on ollut ruotsin *sillake* 'sillinlaukka, silakanlaukka', joka on lainattu uuden konservointitavan tunnetuksi tulon yhteydessä ja sitten elliptisesti siirtynyt tarkoittamaan tuossa liuoksessa säilötyä kalaa, myöhemmin myös samaa kalaa tuoreenakin. Tämän selityksen avulla on nähdäkseni parhaiten ymmärrettävissä se, että *silakka* alun perin on tarkoittanut nimenomaan suolattua hailia tai muutakin suolattua kalaa, ja myös se, että sanalla Renvallin mukaan on ollut merkitys 'salsamentum piscarium'.

¹¹ Ks. viimeksi Vasmer, *Russisches etym. Wörterbuch* II s. 607 s. v. сельдь.

¹² Ks. Schrader, *Reallexikon der indogerm. Altertumskunde* s. 334; Walde—Hoffmann, *Lateinisches etym. Wörterbuch*³ s.v. *allec*.

Über den Ursprung des finn. Wortes *silakka* 'Strömling'

VON LAURI POSTI

Der Ursprung des finn. Wortes *silakka* 'Strömling' (*Clupea harengus membras*) ist schon vielfach behandelt worden. Einige Forscher haben das Wort als entlehnt, andere als einheimisch angesehen. Zu den bisherigen Erklärungen siehe: Bibl. Verz., FUF 13 S. 451; T. E. Karsten, *Folkmålsstudier* X S. 507; Elvi Erämetsä, *AASF* B 77, 1 S. 125 mit Literaturhinweisen. Die vorgetragenen Entlehnungstheorien scheinen lautlich nicht befriedigend zu sein. Da andererseits die ursprüngliche Bedeutung des Wortes *silakka* im Finnischen, Estnischen und Wotischen 'gesalzener Strömling' zu sein scheint, ist es nicht wahrscheinlich, dass das Wort einheimisch sein könnte, denn es fällt schwer anzunehmen, dass ein durch Einsalzen haltbar gemachter Fisch eine gemeinsame eigenständige Bezeichnung in den ostseefinnischen Sprachen haben könnte. Salz ist nämlich früher hierzulande eine so kostbare Handelsware gewesen, dass man es zur Konservierung von Fisch nicht in dem Masse hat benutzen können, wie es z.B. beim Einsalzen von Strömlingen notwendig gewesen wäre. Ältere Fischkonservierungsmethoden waren u.a. das Einsäuern und das Trocknen. Es gibt zahlreiche Belege dafür, dass diese Methoden auch in Finnland zur Haltbarmachung der Strömlinge angewandt worden sind.

Der Verfasser nimmt an, dass der Spezialterminus *silakka* zur Bezeichnung eingesalzener Strömlinge zu der Zeit entlehnt worden ist, als das Einsalzen bekannt wurde. Seiner

Meinung nach ist es offensichtlich, dass man als Quelle des Wortes *silakka* die schwedische Zusammensetzung *sillake* 'Heringslake' anzusehen hat. Die Bedeutung des Wortes hat im Finnischen elliptisch von der Bezeichnung der Lösung auf den Fisch selbst übergehen können. Die ursprüngliche Bedeutung scheint noch in dem Wörterbuch von Renvall erhalten zu sein, wo bei der Bedeutung des Wortes auch 'salsamentum piscarium' erwähnt ist. Bemerkenswert ist auch, dass dem Wörterbuch von Renvall und anderer Überlieferung zufolge das Wort auch die Bedeutung 'piscis quivis salsus' hat.

Die Bedeutungsentwicklung des Wortes *silakka* wäre also in der gleichen Richtung verlaufen wie die des deutschen Wortes *Sülze*, dessen ursprüngliche Bedeutung 'Salzwasser' gewesen war, das sich dann später aber u.a. auf das im Salzwasser konservierte Essbare bezogen hat. Weiterhin mag noch erwähnt werden, dass nach der Meinung vieler Forscher das mittelalterlich-lateinische *halec*, *hallec*, *allec* usw., das in der Bedeutung 'Hering, Strömling' verwandt wird, das gleiche Wort ist wie das aus dem früheren Latein bekannte Wort *allec*, *hallec*, *allex*, *hallex*, das 'Fischlake, bei Pökelfischen der Bodensatz nach Ausfluss des *garum*' bedeutet.

Eine parallele Entlehnung aus dem Skandinavischen ist nach der Ansicht des Verfassers auch in dem entsprechenden Wort der baltischen Sprachen zu sehen, nämlich lett. *silke*, lit. *silke*, altpr. *sylecke* 'Hering'.